

Korszerű módszerek a földrajztanításban

doktori kurzus (FÖL/1/070E)

Tematika

1. Időpont: október 20. csüt. 8.00–11.00

Téma: Eredményesség, hatékonyság fogalmi tisztázása, kutatómódszertani irányai

Előzetes feladat: szakirodalom-feldolgozás

Mindenki elolvassa a választott irodalmakat, jegyzetet készít belőle (csak azt, amit hasznosíthatónak tart a megadott témacímmel kapcsolatban, de pontos oldalszám-hivatkozásokkal is)

határidő: a foglalkozás időpontja

Feldolgozandó irodalmak

- Fehérvári Anikó (2021): Eredményesség és méltányosságkutatások a magyar közoktatásban. – Iskolakultúra 2021. 04. pp. 90–108.
http://misc.bibl.u-szeged.hu/58087/1/iskolakultura_2021_004_090-108.pdf
- Szemerszki Marianna (2015): A tanulói eredményesség dimenziói és háttértényezői. – In: Szemerszki M. (szerk.): Eredményesség az oktatásban. Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet, Budapest. pp. 52–91.
<http://mek.oszk.hu/15500/15560/15560.pdf>
- Lannert Judit (2004): Hatékonyság, eredményesség és méltányosság. – Új Pedagógiai Szemle 2004. 12. pp. 3–15. <https://folyoiratok.oh.gov.hu/uj-pedagogiai-szemle/hatekonysag-eredmenyesseg-es-meltanyosság>
- Gyökös Eleonóra – Szemerszki Marianna (2014): Hol tart ma az oktatás-eredményességi kutatás? – Új Pedagógiai Szemle 2014. 1–2. pp. 43–65. <https://folyoiratok.oh.gov.hu/uj-pedagogiai-szemle/hol-tart-ma-az-oktatas-eredmenyessegi-kutatas>
- Fúzi Beatrix (2012): A tanári munka sikerességének vizsgálata a pedagógia attitűdök, a tanár-diák viszony és az iskolai élmények összefüggésrendszerében. Doktori (PhD) értekezés. – ELTE PPK, Budapest. 211 p. –
https://edit.elte.hu/xmlui/static/pdf-viewer-master/external/pdfjs-2.1.266-dist/web/viewer.html?file=https://edit.elte.hu/xmlui/bitstream/handle/10831/45020/Kd_12288.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Rádi Orsolya (2018): Hatékony szövegértés. PhD disszertáció. ELTE, Budapest. pp. 23–30.
https://edit.elte.hu/xmlui/bitstream/handle/10831/62477/Rádi%20Orsolya_PhDdisszertáció_Hatékony_szövegértés.pdf?sequence=1
- Borsodi Csilla Noémi (2020): A közismereti tantárgyakat oktató tanári eredményesség értelmezési lehetőségei az egyes középiskola-típusokban. PhD értekezés. – EKE, Eger. http://disszertacio.uni-eszterhazy.hu/83/4/Disszertáció_Borsodi%20Csilla%20Noémi.pdf
- Baráth Tibor: Hatékonyságmodellek a közoktatásban.
<http://www.staff.u-szeged.hu/~barath/tanulm/BESZV>
- Baráth Tibor (2009): A közoktatás hatékonysága – Vezetői értelmezések és modellek.
<https://ofi.oh.gov.hu/kozoktat-as-hatekonysaga>

Megvalósítás módja: mindenki összefoglalót tart a megismert szakirodalomból → értelmezés → közös összegzés

2. Időpont: november 14. hétfő 16.00–19.00

Téma: Gyakorlatorientáltság a földrajztanítás-tanulásban (tartalom és módszer!)

Előzetes feladat: ötletelés és dokumentumelemzés

Hol kapcsolódik a földrajz a mindennapi élettel? (valós problémák) → listakészítés

Megjegyzés: a valós problémák létező helyekre, dolgokra és helyzetekre vonatkoznak, amik az iskolai kontextustól függetlenül is léteznek (p. mindennapi élettel, cselekvésekkel, történésekkel összefüggő célja van, konkrét, mindennapokban használt képességre támaszkodik, valódi információkat, adatokat használ).

határidő: november 11.

felelős: Réka

Feldolgozandó irodalmak

A mindennapi élettel való kapcsolat megjelenése a tantervekben (NAT-2020, kerettantervek-2020) a különböző életkori szakaszokban:

- NAT és kerettanterv 3–6. évfolyam (környezetismeret, természettudomány) – Éva
- NAT és kerettanterv 7–8. évfolyam – Kitti
- NAT és kerettanterv 9–11. évfolyam – Réka

Érdemes kitérni a földrajzi tartalomnak a többi tantárggyal való kapcsolatára is.

Megvalósítás módja: dokumentumelemzés → kapcsolati háló kialakítása

3. Időpont: november 24. csüt. 8.00–11.00

Téma: Tevékenység alapú tanulásszervezés alkotással

Előzetes feladat:

- dokumentumelemzés: milyen alkotótevékenységekre (pl. kognitív alkotás [elméletalkotás, tervezés], manuális alkotás, digitális alkotótevékenység) van utalás a tantervi dokumentumokban? (nem csak földrajz!!!)
- ötletelés: milyen alkotótevékenységeket igényel a földrajztanulás? → listakészítés

határidő: november 20.

felelős: Kitti

Feldolgozandó irodalmak

- Seres Zoltán – Makádi Mariann (2022): Változik-e a földrajztanítás módszertani kultúrája? – Iskolakultúra 32. 3. pp. 84–102.
http://real.mtak.hu/143069/1/2022_valtozikeafoldrajzitanitasmodszertanikulturaja.pdf
- Útmutató a földrajz tantárgy tanításához. – Oktatás 2030-EKE, Eger. 17 p.
<https://www.oktatas2030.hu/wp-content/uploads/2020/10/utmutato-a-foldrajz-tantargy-tanitasahoz.pdf>
- NAT (2020) és kerettanterv (2020) 5–6. évfolyam – Éva
- NAT (2020) és kerettanterv (2020) 7–8. évfolyam – Kitti
- NAT (2020) és kerettanterv (2020) 9–11. évfolyam – Réka

Megvalósítás módja:

- dokumentumelemzés → kapcsolati háló kialakítása
- összefoglalók a megismert szakirodalomból → értelmezés → közös összegzés

4. Időpont: december 15. csüt. 8.00–11.00 (online)

Téma: Mérés-értékelés lehetőségei, problémái a gyakorlati jellegű tevékenységekhez kapcsolódóan

Előzetes feladat: irodalomfeldolgozás

Mindenki elolvassa a választott irodalmakat, jegyzetet készít belőle (csak azt, amit hasznosíthatónak vél a megadott témacímmel kapcsolatban).

határidő: a foglalkozás időpontja

Feldolgozandó irodalmak

- Farkas Éva (2017): Mérés-értékelés kézikönyv. – Tempus Közalapítvány, Budapest. pp. 3–40. https://tka.hu/docs/palyazatok/meres_ertekeles_kezikonyv_farkas_eva_1122.pdf
- Székely Józsefné (2014): Mérés-értékelés a pedagógiában. Oktatási segédanyag. – Eszterházy Károly Egyetem, Eger. pp. 24–42. <https://docplayer.hu/29678336-Meres-ertekeles-a-pedagogiaban.html>
- Korom Erzsébet – Nagy Lászlóné – B. Német Mária – Csapó Benő (2012): A diagnosztikus célú természettudományi mérések részletes tartalmi kereteinek kidolgozása: elméleti alapok és gyakorlati kérdések. – In: Csapó Benő – Szabó Gábor (szerk.): Tartalmi keretek a természettudományok diagnosztikus értékeléséhez. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. pp. 93–150. http://pedagogus.edia.hu/sites/default/files/termeszettudomany_tartalmi_keretek.pdf
- Nahalka István (2018): Ellentmondások a pedagógiai mérés és értékelés elméleteiben. Habilitációs dolgozat. – Eszterházy Károly egyetem, Eger. 156 p. <http://habilitacio.uni-eszterhazy.hu/38/1/Ellentmondások%20a%20pedagógiai%20mérés%20és%20értékelés%20elmélet eiben.pdf>
- Bredács Alice: A hagyományos és az IKT-vel támogatott mérés és értékelés a szakképzésben. – Pécsi Tudományegyetem, Pécs. pp. 3–44. https://www.art.pte.hu/sites/www.art.pte.hu/files/files/menuk/dokument/tudomany/innovacio/z mi/a_hagyomanyos_es_az_ikt-vel_tamogatott_meres_es_ertekeles_a_szakkepzesben.pdf
- Bartha Éva – Gaskó Krisztina – Golnhofer Erzsébet – Hegedűs Judit (2011): Fejlesztő, támogató értékelés – de hogyan? – Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány, Budapest. 90 p. http://fszk.hu/wp-content/uploads/2016/08/de-hogyan_fejleszto-tamogato-ertekeles.pdf
- Makádi Mariann (2020): A földrajztanítás módszertani alapjai 1. Mielőtt tanítani kezdene... – Eötvös Loránd Tudományegyetem TTK, Budapest. pp. 128–144. <https://doi.org/10.21862/978-963-489-204-5>
- Radnóti Katalin (2009): Milyen oktatási és értékelési módszereket alkalmaznak a pedagógusok? – Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Budapest. <https://ofi.oh.gov.hu/milyen-oktatasi-es-ertekelesi-modszereket-alkalmaznak-pedagogusok>
- Farkas Éva (2014): A rejtett tudás. – SZTE JGYPK FI, Szeged, pp. 184–190. <https://mek.oszk.hu/16200/16217/16217.pdf>

Megvalósítás módja: mindenki összefoglalót tart a megismert szakirodalomból → értelmezés → közös összegzés

5. Időpont: január 12. csüt. 8.00–11.00 (online)

Téma: Tereptanulási elvek és módok

Előzetes feladat: listakészítés

Közös listakészítés a tereptanulási módokról és szervezeti formákról az egyes életkori szakaszokra (3–6. évf., 7–8. évf., 9–11. évf.) (vmely online felületen)

határidő: január 5.

felelős: Éva

Feldolgozandó irodalmak:

- Suhajda Virág – Varga Attila – Varga Péter – Victor András (2012): A valós környezeti tanulás helyzete Magyarországon. Kutatói jelentés. – Magyar Környezeti Nevelési Egyesület, Budapest. DOI: [10.13140/RG.2.2.35378.12485](https://doi.org/10.13140/RG.2.2.35378.12485)
- Fűz Nóra (2018): Az iskolán kívüli tanórák hatékonyságának megítélése általános iskolás diákok és pedagógusok körében. – Iskolakultúra 28. 8–9. pp. 38–53. <http://publicatio.bibl.u-szeged.hu/14532/1/Iskolakultúra2018.pdf>
- Nárai Márta (2021): Vélemények és attitűdök az élményalapú, tapasztalati tanulást segítő nemformális oktatási módszerekkel kapcsolatban. – <http://www.regscience.hu:8080/jspui/bitstream/11155/2429/1/narai-velemenyek-2021.pdf>
- Makádi Mariann (szerk.) (2013): Vizsgálati és bemutatási gyakorlatok a földrajz-tanításban. – Eötvös Loránd Tudományegyetem – Prompt, Budapest. pp. 25–71. <https://doi.org/10.21862/978-963-284-671-2>
- Makádi Mariann (2020): A földrajz-tanítás módszertani alapjai 1. Mielőtt tanítani kezdene... – Eötvös Loránd Tudományegyetem TTK, Budapest. pp. 173–178. <https://doi.org/10.21862/978-963-489-204-5>

Megvalósítás módja: mindenki összefoglalót tart a megismert szakirodalomból → értelmezés → közös összegzés

A kurzus során készített vázlatok, jegyzetek, dokumentumok felkerülnek a Teams-csoportba.

A kurzushoz javasolt egyéb irodalom

- Ivanović, Josip (2016): Bevezetés a pedagógiai kutatás módszertanába. – Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka. https://magister.uns.ac.rs/files/kiadvanyok/bevpedkutmod/Bevezetes_a_pedagogiai_kutatas_m.pdf
- Kéri Katalin (2021): Digitális és online lehetőségek, jó gyakorlatok a tanári gyakorlatban és a neveléstudományi kutatásokban. – Pécsi Tudományegyetem BTK, Pécs. 139 p. <https://doi.org/10.15170/PTE.BTK.NTI.DOL.2021>

Beadandó feladat (vizsgajegyért)

- Téma: Miért kell földrajzot tanulni? (Hol, hogyan vesszük hasznát az iskolai földrajz-tanulásnak a mindennapi életben?)
- Kivitelezés: online felületen gyűjtögetve, aminek szerkezetét közösen tervezik és alakítják ki.
- **Határidő:** 2023. január 25.